

Martí Domínguez és un novel·lista i assagista valencià, tot i que va néixer a Madrid el 1966
ALBERT SALAMÉ

L'ASSASSÍ QUE ESTIMAVA ELS LLIBRES
Martí Domínguez

Editorial: Proa
Barcelona, 2017
Pàgines: 316
Preu: 18,50 euros

L'elegància intel·lectual de les morts violentes

Amb elegància, com sempre, Martí Domínguez ha fet un altre pas endavant en el seu peregrinar literari cap a l'excel·lència. I ho fa amb una novel·la negra gairebé blanca. Sí, hi ha dos assassinats, però amb violència minsa. La trama policial que l'investiga és molt d'estar per casa, amb uns inspectors ànimes de càntir. I el desenllaç és més aviat fortuït que no pas sorprenent.

És una virtut constant en els llibres anteriors de l'autor, tan profunds com atractius. Amb elegància va treure el 1997 *Les confidències de comte de Buffon* per ficarnos en el món de la Il·lustració francesa

amb les veus de Voltaire, Rousseau i Diderot com a convidats. De la mateixa manera, Martí Domínguez va recrear a *El secret de Goethe* (1999) el viatge que el pensador alemany va fer a Itàlia, on va descobrir un món ja innovat. I amb *El retorn de Voltaire* (2007) va narrar amb devoció els darrers anys de la personalitat més influent de la Il·lustració francesa.

Una elegància i atractiu diferents hi trobem quan l'autor decideix donar una volta al mitjà del seu estil a *La sega* (2015). Un canvi narratiu total que explica la terrible violència que va viure el Maestrat valencià en plena postguerra. Els cruels assassinats i

salvatjades a discreció de la Guàrdia Civil, i també dels maquis, son narrats amb mesura per la veu d'un nen de deu anys. Una veu angelical que remarca amb una prosa senzilla, a voltes poètica, tot el que veu i escolta, especialment les coses positives que també passen i que reconforten el lector.

A *L'assassí que estimava els llibres* ja hi trobem una bona dosi d'elegància només d'encetar la novel·la: "Aquella no semblava una mort més. L'home portava a les mans el llibre d'un autor anomenat Thomas De Quincey, de títol ben expressiu: *L'assassinat entès com una de les belles arts*." El fet fa que el llibre, per a la policia, fos "una mena de marca de l'assassí".

La investigació es va centrant en els cercles acadèmics de la Universitat Valenciana, a la vegada que les xarxes digitals comencen a fer safareig a base de blogs anònims i opinions d'amics i enemics acadèmics del mort. Guillem Gual era el crític literari més dur i brillant, especialment amb els traductors al valencià d'obres d'autors importants. Però mentre seixamplen les hipòtesis sobre la figura de l'autor del crim, cau assassinat un altre acadèmic que porta a les mans el llibre *Defensa dels intel·lectuals*, de Jean-Paul Sartre. Ha estat mort amb un ganivet de la marca Diderot. Si bé les primeres investigacions es basen en frases del llibre i de Diderot, relacionades totes amb la bellesa de art d'assassinar, de seguida el relat aprofundeix i s'estén a totes les capes de la societat.

A l'entorn dels crims explota un guiri-gall d'opinions, acusacions, denúncies, enveges, cops baixos i traïcions en el món literari, acadèmic i cultural que reflecteix un aïllament de la universitat dels altres estaments socials. I en la narració hi van apareixent també figures importants de l'alta societat valenciana de sempre. Uns personatges que permeten endinsar-se en una comunitat decadent, de misèrrima moral, desestructurada, en què la primacia del diner, les influències, l'amiguisme, l'especulació corrupta i l'afany de poder penetren amb tota naturalitat.

I en el fons també hi queden ben reflectits els canvis d'hàbits en l'àmbit familiar i de relacions sentimentals. L'amor, el desamor, l'odi i la traïció, apuntalats alguns d'ells pels interessos econòmics, acceleren canvis de parelles sorprenents i remolins sexuals d'un erotisme luxuriós i provocatiu, vorejant la pornografia. El contrapunt adient per reforçar amb més força l'elegància narrativa del llibre.

Un relat ben estructurat, amb protagonistes de pes, llenguatge escaient i una tensió narrativa planera però continuada, ajuden a entreveure el fons d'una societat complexa com la valenciana. Una novel·la agraïda que enforteix el prestigi accelerat de l'actual narrativa. Martí Domínguez ja s'ha guanyat un lloc de referència en l'art de ben narrar històries que deixen forta petjada a la cultura catalana. *